

**Toimintaohjeet opettajille erilaisiin puuttumistilanteisiin  
(Laki ammatillisesta koulutuksesta 630/1998)**

**Liite 1**

| Teko tai laiminlyönti                                              | Toimenpide                                                                                   | Päättävä viranomainen                           | Selvittäminen | Kuuleminen | Kirjaaminen/päätös                                | Ilmoittaminen                                                              | Muuta huomioon otettavaa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Muutoksenhaku                                |
|--------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------|------------|---------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|
| Opiskelija häiritsee opetusta (35 §).                              | Opiskelija poistetaan luokasta tai opetustilasta oppitunnin jäljellä olevaksi ajaksi (35 §). | Opettaja, opetuslajohtaja tai rehtori (35 b §). |               |            | Asia kirjattava (35 a §) opintojaksopäiväkirjaan. | Asia ilmoitettava huoltajalle (35 a §), ryhmänohjaajalle ja kuraattorille. | <p>- Jos opiskelija ei noudata poistumismääräystä, rehtori, opetuslajohtaja tai opettaja voi poistaa opiskelijan luokasta tai opetustilasta (35 b §).</p> <p>- Jos opiskelija vastarintaa tekemällä koettaa välttää poistamisen, rehtori, opetuslajohtaja tai opettaja voi käyttää tarpeellisia voimakeinoja (ei voimankäyttövälineitä). Kirjallinen selvitys viraston lakimiehelle (35 b §).</p> | Asiasta ei ole muutoksenhakuoikeutta (44 §). |
| Opiskelija häiritsee oppilaitoksen järjestämää tilaisuutta (35 §). | Opiskelija poistetaan oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta (35 §).                      | Opettaja, opetuslajohtaja tai rehtori (35 b §). |               |            | Asia kirjattava (35 a §) opintojaksopäiväkirjaan. | Asia ilmoitettava huoltajalle (35 a §), ryhmänohjaajalle ja kuraattorille. | <p>- Jos opiskelija ei noudata poistumismääräystä, rehtori, opetuslajohtaja tai opettaja voi poistaa opiskelijan tilaisuudesta (35 b §).</p> <p>- Jos opiskelija vastarintaa tekemällä koettaa välttää poistamisen, rehtori, opetuslajohtaja tai opettaja voi käyttää tarpeellisia voimakeinoja (ei voimankäyttövälineitä). Kirjallinen selvitys viraston lakimiehelle (35 b §).</p>              | Asiasta ei ole muutoksenhakuoikeutta (44 §). |

|                                                                                                                                      |                                                                                                              |                                                   |                                                                               |                                                                                  |                                                                                                        |                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                              |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|
| Opiskelija kiusaa toista opiskelijaa.                                                                                                | Opiskelijan kanssa keskustellaan tilanteesta.                                                                | Opettaja tai muu henkilökuntaan kuuluva.          | Tarpeellinen selvitys hankittava (35 a §).                                    |                                                                                  |                                                                                                        | Asia ilmoitettava ryhmän ohjaajalle kuraattorille ja huoltajalle                                       | Opiskelijoille on järjestettävä tarvittava opiskelijahuolto.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Asiasta ei ole muutoksenhakuoikeutta.                                                        |
| Opiskelija käyttäytyy väkivaltaisesti ja uhkaavasti vaarantaen muiden turvallisuuden tai vaikeuttaen opetusta kohtuuttomasti (35 §). | Opiskelijalta evätään osallistuminen opetukseen jäljellä olevan tai enintään kolmen työpäivän ajaksi (35 §). | Opettaja, opettajan esimies tai rehtori (35 b §). |                                                                               |                                                                                  | Asia kirjattava (35 a §) opintojaksopäiväkirjaan. Opetuksen epäämisestä on tehtävä kirjallinen päätös. | Asia ilmoitettava huoltajalle (35 a §), ryhmänohjaajalle ja kuraattorille sekä työsuojeluun.           | - Jos opiskelija ei noudata poistumismääräystä, rehtori opetusalaohjohtaja tai opettaja voi poistaa opiskelijan luokasta tai opetustilasta (35 b §).<br><br>- Jos opiskelija vastarintaa tekemällä koettaa välttää poistamisen, rehtori, opetusalaohjohtaja tai opettaja voi käyttää tarpeellisia voimakeinoja (ei voimankäyttövälineitä). Kirjallinen selvitys viraston lakimiehelle (35 b §). | Asiasta ei ole muutoksenhakuoikeutta.                                                        |
| Opiskelija häiritsee opetusta, rikkoo koulun järjestystä, menettelee vilpillisesti (35 §).                                           | Annetaan kirjallinen varoitus (35 §).                                                                        | Rehtori (35 a §)                                  | Teko tai laiminlyönti yksilöitävä. Tarpeellinen selvitys hankittava (35 a §). | Opiskelijaa kuultava. Huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. (35 a §). | Rehtori tekee kirjallisen päätöksen.                                                                   | Päätös annettava tiedoksi huoltajalle (35 a §), ilmoitetaan mahdollisesti lastensuojeluun, poliisille. | Opiskelijalle on järjestettävä tarvittava opiskelijahuolto.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Päätöksestä on valitusoikeus hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa tiedoksisaannista (44 §). |
|                                                                                                                                      |                                                                                                              |                                                   |                                                                               |                                                                                  |                                                                                                        |                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                              |
|                                                                                                                                      |                                                                                                              |                                                   |                                                                               |                                                                                  |                                                                                                        |                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                              |

|                                                                                                                         |                                                                                                                                                    |                                                                    |                                                                               |                                                                                 |                                                                                                                           |                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                              |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|
| Opiskelijan rikkomus on vakava. Opiskelija jatkaa epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan (35 §). | Opiskelijan määräaikainen erottaminen oppilaitoksesta, enintään 1 v (35 §).                                                                        | Opiskelijan oikeusturvatoimielin (opetuslautakunta 1.10.2012 § 15) | Teko tai laiminlyönti yksilöitävä. Tarpeellinen selvitys hankittava (35 a §). | Opiskelijaa kuultava. Huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi (35 a §). | Opiskelijan oikeusturvatoimielin tekee kirjallisen päätöksen.                                                             | Päätös annettava tiedoksi huoltajalle (35 a §), ilmoitetaan mahdollisesti lastensuojeluun, poliisille.                                                     | Opiskelijalle on järjestettävä tarvittava opiskelijahuolto. Päätöksen täytäntöönpanosta lainvoimaa vailla olevana ja täytäntöönpanon alkamisen ajankohdasta on päätettävä samalla kun määräaikaisesta erottamisesta päätetään (35 a §).                                                                                                                                                                                                                             | Päätöksestä on valitusoikeus hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa tiedoksisaannista (44 §). |
| Epäillään, että opiskelijalla on hallussaan kielletty 28:2 §:ssä määritelty esine tai aine. (35 d §)                    | Voidaan ottaa haltuun kielletyt esineet tai aineet (35 d §).                                                                                       | Opettaja, opetusala johtaja tai rehtori (35 d §)                   |                                                                               |                                                                                 | Toimenpide kirjattava (35 f §). Voimakeinojen käytöstä tehtävä kirjallinen selvitys sivistystoimen lakimiehelle (35 f §). | Mahdollisimman pian <b>huoltajille</b> (35 f §). Tarvittaessa ilmoitus lastensuojeluun.                                                                    | Mikäli opiskelija ei luovuta turvallisuutta vaarantavaa esinettä/ainetta ja tekee vastarintaa, on esine/aine mahdollista ottaa haltuun kokonaisarvostelu huomioiden välttämättömiä voimakeinoja käyttäen (35 d §).                                                                                                                                                                                                                                                  | Asiasta ei ole muutoksenhakuoikeutta (44 §).                                                 |
| Epäillään, että opiskelijalla on hallussaan kielletty 28:2 §:ssä määritelty esine tai aine. (35 e §)                    | Voidaan tarkastaa opiskelijan mukana olevat tavarat, hallinnassa olevat oppilaitoksen säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa (35 e §). | Opettaja, opetusala johtaja tai rehtori (35 e §)                   | Hallussa pidon on oltava ilmeistä (35 e §).                                   |                                                                                 | Toimenpide kirjattava (35 f §).                                                                                           | Opiskelijalla ilmoitettava toimenpiteen syy (35 e §). Mahdollisimman pian ilmoitettava <b>huoltajille</b> (35 f §). Tarvittaessa ilmoitus lastensuojeluun. | Pitää pyytää luovuttamaan esine tai aine. Jos ei luotettavasti osoita, että hallussa ei ole mitään, voidaan tarkastaa. Opiskelijalla tarjottava mahdollisuus pyytää haluamansa täysi-ikäinen aikuinen paikalle. Tarkastuksessa sukupuolisääntö, pois lukien kiireellinen tilanne. Paikalla pitää olla vähintään kaksi oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluvaa. Noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta (35 e §). Ei oikeutta voimakeinojen käyttöön. | Asiasta ei ole muutoksenhakuoikeutta (44 §).                                                 |

|                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                 |  |  |                                                       |  |                                                                                                                                                                                                                               |                                              |
|--------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|--|--|-------------------------------------------------------|--|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|
| Haltuun otettujen esineiden ja aineiden luovuttaminen ja hävittäminen (35 g §) | Luovutetaan alaikäisen opiskelijan huoltajalle/ täysi-ikäiselle opiskelijalle työpäivän päätyttyä.<br><b>Polisiille luovutetaan</b> välittömästi teräaseet, lyömäaseet, asejäljitelmät sekä huumausaineet, ampuma-aseet + osat, ammuksiset, kaasusumuttimet, räjähteet sekä muut järjestyslain kieltämät esineet ja aineet. (35 g §) | Opettaja, opetusalaohjaaja tai rehtori (35 e §) |  |  | Luovuttaminen ja hävittäminen tulee kirjata (35 g §). |  | Ennen luovuttamista esine tai aine tulee säilyttää huolellisesti. Jos huoltaja ei kolmen kuukauden kuluessa huostaanottoa koskevasta ilmoituksesta nouda esinettä tai ainetta, se voidaan todisteellisesti hävittää. (35 g §) | Asiasta ei ole muutoksenhakuoikeutta (44 §). |
|--------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|--|--|-------------------------------------------------------|--|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|